

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindex Libertatis Ecclesiasticae || Et Martyr || S.
Engelbertvs || Archiepiscopvs Co-||loniensiſ Princeps ||
Elector, &c.**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1633

Notatio ad Caput Septimum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9728

A Notatio ad Caput Septimum.

HOrrendum Friderici facinus nostrique Martyris extremus agon hoc capite describuntur; Erat eius tragœdiæ catastrophe, quondam iuxta sepulchrum Beati viri in pariete depicta; sed nunc excitato nouo altari, est oblitterata: quam his ferè verbis vbique seruatâ verborum ipsius vi, Godefrius monachus repræsental. Ipso, inquit, anno 7. Id. Nouembr. ENGELBERTVS venerabilis Coloniensis Ecclesiæ
B Archiepiscopus, Pater nostræ Patriæ & decus Teutoniæ, heu, à Comite Henburg cognato suo miserabiliter trucidatur; quod ab ipso Archiepiscopo regni Diœcete & pro Imperatore Germaniæ gubernacula tenente, Comes prohibitus fuisset Regalem Ecclesiam in Essen, cuius idem Patronus seu Aduocatus erat, violenta oppressione lacerare, hominesque dictæ Ecclesiæ durissimis angarijs & perangarijs affligere; ob frenum hoc suæ tyrannidi iniectum, Comes Archiepiscopo necem machinatus; à multis (vt fertur) instigatus nobilibus, quorum superbiam fortissimus Præsul reprefferat, inque acerba concursatione, ductis secum XXV. scutarijs, seu sicarijs ad tantum scelus expeditis, obseruauit Dominum Archiepiscopum Susato opido Westphaliæ Coloniæ reducem nihil mali suspicantem; huiusmodi enim suspicionem neglectis illius per literas denunciationibus paucis ante diebus factis, & animus Principis Heptaboëus & sanguinis cum Comite coniunctio depellebant. Obseruatum igitur tempore oportuno & loco haud procul ab oppido Svelmensi, *de quo supra*, Præsulem Comes præsentibus suis Consiliarijs & conspiratis circumstans, latere eius perfosso à scelerato Sicariorum globo, ad internecionem rapi iubet, qui in eum strictis irruens gladijs & pugionibus XXXXVII confossum vulneribus ipsum exanimauit. Qua re peracta recepit
 T sc

se Comes cum suis in Castrum Isenberg. Nobile vero corpus Martyris iacebat humi desertum, ab omnibus, nam tota fa-^A milia tam inopinato conterrita scelere aufugerat, præter vnum seruulum, qui solus corpus Domini custodiebat. Sub noctem duo loci illius indigenæ corpus biga deuectum reposerunt in Ecclesia Svvelmensi, quam ipse proxima Dominica erat consecraturus, quapropter ipso neeis suæ die, omnium peccatorum suorum exomologesin fecerat. Funus altera die ad cœnobium Bergense elatum, fletibus Religiosæ illius familiæ fratres sunt profecuti, atque aromatibus con-^B ditum vigilia sua tanquam custodia ad funales cereos psallentes munierunt. Ex fratribus quidam Angelos accinuisse inaudierunt; alii eadem hora secundum quietem Martyr visus est testari, se pro iustitia triumphalem martyrii lauream meruisse. Intestina eius ibidem subleuata sunt. In S. Martini peruigilio Colonia tota cum Clero & populo obuiam effusa, manantibus oculos lachrymis, pretiosum martyris corpus in urbem delatum, & glorioso conditum loculo in D. Petri Ec-^C clesia collocavit.

Ad tumbam eius quotidie miracula percrebescabant, & virtutes: ægris sanitas ex toto restituebatur. Vnde omnium existimatione & fiducia martyrii decora videtur abstulisse. Iudex enim & æquitatis amans & strenuus Patriæ atque Ecclesiarum Dei defensor pro earum occubuit defensione.

Quæ de conciliata pace ac castri Thurinensis ad Ecclesiam, accessione^D
hic referuntur. à Godefrido, vide supra lib. I. c. 5. pag. 84.

Cognita ENGELBERTI nece Henricus Comes Svverinensis fidem de cessione in iure Regi Daniæ datam mutauit ac fefellit, ipsum Regem sub certa conditione seu pacto acceptis obsidibus & magna numeratæ pecuniæ vi liberum in suos lares inuiolatumque dimisit:] *Godefrid.*

Labitur hic Chronicon Eluagense quod ad ann. 1226. vult
Contra-

A Conradum natione Svveum de Pfullingen Episcopum Coloniensem miserè à Comite de Altenach interemptum, cum Conradus non Episcopum Coloniensem, sed Legatum egerit Apostolicum nec ictus à Comite in Altenach occubuerit.

B Locum in quo S. Archiepiscopus in insidias delapsus occisione perijt Geuelsberg, maiorum nostrorum pietas nobili cœnobio Puellarum Ordinis Cisterciensis decoravit, quæ deplorando hoc sæculo licentia deteriores in hæresim prolapsæ sunt; Ipsa loci profunditas seu depressio insidiis aptissima adhuc hodie ostenditur. Collocatam illic S. Martyris statuam iusto viro altitudine superiorem temporis longinquitas non deleuit

Geuelsberg monasterium.

SS. Eucharistiæ tabernaculo hæc verba leguntur inscripta:

C Anno Domini Millesimo Ducentesimo..... quinto septimo Idus Nouembris obiit hoc in loco venerabilis Pater & Dominus ENGELBERTVS Colonienfis Archiepiscopus qui hic magnis miraculis clauit.

D Supra sacrarij fores hi versus scripti oculis perleguntur:

Quis tua templa Deus tua nunc tentoria
dignus

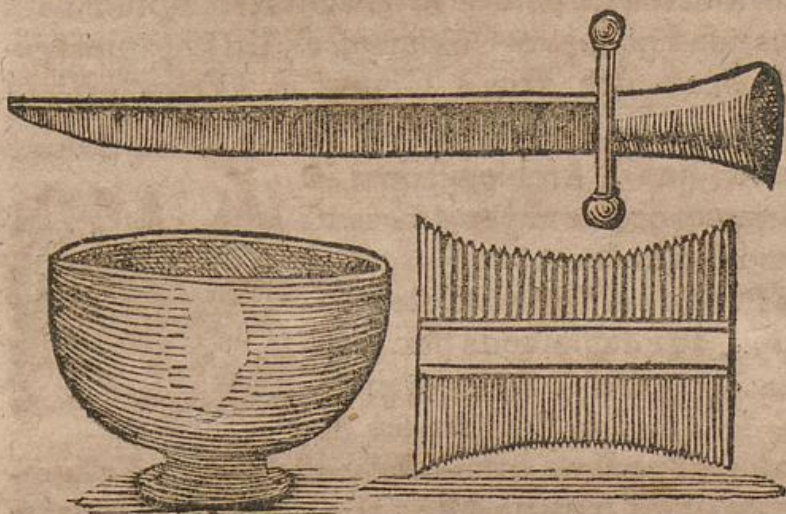
In Colet? en VI tæ Ma CVIIs non oblitVs 1225.
VIIIs.

T 2

Inter

§. Cultellis acutissimis ad hoc præparatis. A

Vera species quarundam reliquiarum in Geuelsberg.

Inter reliquias longo tempore asseruarunt inauratum Martyris pectinem, pocillum quoque, calceos mulleos, vestes aliquas atque ex occidionis instrumentis pugionem, C quæ pleraque aduentu militis Hispani Hatnegiam vicinæque loca occupantis perierunt. Optandum esset Deus Principum SANCTI ENGELBERTI consanguineorum animis instillaret, vt cœnobium Geuelsbergense veteris Religionis cultui redonarent.

Hemmersbach.

§. A Nobili adolescente de Hemmersbach.

Castri Hemmersbach meminit Cæsarius lib. 10. dial. cap. 7. quod in Harreim pago propius abest à Bottenbroch cœno. D bio, nunc à Nobilibus de Vercken dominatu tenetur.

Caput Octauum.

Quod corpus eius in Monasterium Bergense delatum miraculo non caruerit.

MANÆ martyris corpus currui impositum est: cumque illud deducerent, plures ex familia Episcopi, qui timore mortis dispersi fuerant,